

РÆСТДЖИНАД

№ 30 (24067)

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы
Издается с 14 марта 1923 года

Аргъ 10 сомы

2016 азы 20 февраль — æртхыраыны майы 20 бон, сабат

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

2 ДЕНДЕНХЪÆЛÆДЖЫ
УАВÆРТÆ
Хъыгдардбайафджытæн —
æххуыс

3 АХСДЖИАГ ХЪУЫДДАГ
Иры истори — бирæвæрсыгæй

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Номарæн турнир

Ирыстон хъыг кæны

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан цардæй кæй ахицæн, уымæ гæстæг пæдзахадон бæстыхæйттыл, республикон æмæ бынæттон хицаудзинады хæдзæртты сæрма тырысатæ æруагъдæуыд

2016 азы 19 февралы йæ 53-æм азыл цардæй ахицæн РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан. Пневмонияимæ январы кæрон бахауд Мæскуыйы рынчындæттæй иумæ, уым хъæугæ медицинон æххуыс лæвæрд цыдис, фæлæ низ йæ фæстæг расайдта уæззау фæстиуджытæ æмæ дохтырты бон ницхуыл бацис.

АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан Кимы фырт райгуырд 1963 азы 14 июны Цæгат Ирыстон, Алагыры.

1987 азы каст фæдис Цæгат Ирыстоны Хетæгкаты Къостайы номыл пæдзахадон университетты юридикон факультет, 2004 азы та — Мæскуыйы пæдзахадон юридикон академийы аспирантурæ. Уыд юридикон наукæты кандидат, профессор.

1987 азы фæстæгæм куыста РЦИ-Аланийы прокуратурæйы раздæр — районы прокуроры æххуысгæнæгæй, фæстæдæр — республикæйы прокуратурæйы хайады прокурорæй, Дзæуджыхъæуы районæйы иуы прокуроры хæдивæгæй.

1995 азы æвзæрст æрцыд РЦИ-Аланийы Парламенты депутатæй, 1999 азы онг разамынд лæвæрдта законæвæрынæд, зыконæд æмæ бынæттон хиуынаффæйады комитетæн.

1999 азы 2011 азмæ уыд РЦИ-Аланийы Сæйраг тæрхондоны сæрдар. Уыцы уыд рæстæг уыд Хæххон аграрон университетты уоловон барты кафедрæйы ра-

замонæг. 2002 азы 2004 азмæ АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан разамынд лæвæрдта республикæйы Тæрхонгæнджыты советæн. 2004 азы 2012 азы онг уыд Уæрæсейы Федерацийы Тæрхонгæнджыты советы уæнг.

2011 азы декабры æвзæрст æрцыд Уæрæсейы Пæдзахадон Думæйы депутатæй, уыдис политикон парти "Иугонд Уæрæсе"-йы фракцийы уæнг, конституцион законæвæрынæд æмæ пæдзахадон арæстæды комитеты уæнг.

2015 азы 5 июны Уæрæсейы Федерацийы Президентты Указæй нысангонд æрцыд РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы хæстæг рæстæгæм æххæстгæнæгæй. 2015 азы 13 сентябры РЦИ-Аланийы Парламент æххæстгæнæгæй АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы развæрста республикæйы Сæргълæууæгæй.

Хорзæхджыгонд æрцыд "Хæлардзинæд"-ы орденæй, "Уæрæсейы Федерацийы тæрхонæды раз стухытджы нæдты тыххæй" II къæлхæны, "Хæстон æмхæларæды тыххæй", "1994-2004 азы Цæгат Кавказы хæстон цауты архайæг"-ы майдантæй, Уæрæсейы Федерацийы Хицауды, Уæрæсейы Федерацийы Тæрхонгæнджыты советы, Уæрæсейы Федерацийы Тæрхондон департаменты Кады гæххæттытæй.

Цардæй ахицæн, æппæт бæрзонд пæдзахадон куæн бынæтты йæхи курдиджынаы чи равдыста,

бæрзонд, рæстуд разамонæг чи уыд, ахæм адæймаг. АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан йæ разæм ахъазæгдæр нысантæ куы сæвæрдта, куы фæбæрæг кодта, цауæр мадзæлтты фæрцы сæлыг кæндзæн, хицаудзина-

лæууæгæй йæ 2015 азы сентябры куы развæрстой, уæд зæрдæ бавæрдта, йæ сæйрагдæр нысан республикæйы æмæ йæ цæрджыты фæрныгад кæй уыдзæн, уымæй.

Уæззау финансон экономикон уавæр банывыл кæнын дзы домдта стыр тытæ, хъæру, ныфс æмæ афтæ зæгъæн ис, йæхи уыцы нысантæн снывонд кодта. Æмбæрста, йæ фæндаг æнцон нæ уыдзæн, фæлæ АГЪУЫЗАРТЫ-Фырт æрмæст йæхи æмæ йæ мкусджытæл нæ дардта йæ зæрдæ, фæлæ, йæ фыццаг къæхдзæфтæй фæстæгæм йæ фарсмæ цы адæм æрбалæууыд, уыдоныл. Йæ 'ппæт нысантæ йæ кæхы нæ бафтыдтысты, кæд цыбыр рæстæг бакуыста республикæйы Сæргълæууæгæй, уæддæр йæ бон бацц адæмы зæрдæты ныфс бауадзын. Фидарæй сын зæрдæ æвæрдта, райсоны бон бирæ райдзастдæр кæй уыдзæн æмæ, æвæццæгæн, ирыстоныгæтæ сæ хуыздæр бæллицтæ йæ номимæ уымæн бастой.

АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы бахъуыды кæндзæстæм, куыд хъæздзг уыд, паракт зæрдæйы хицау, адæмы зындынадæтæм къæрцхъус, раст зондыл хæст, Ирыстоны æмæ Уæрæсейы иуæрдион патриот, хорз æмбал æмæ хорз æмгар.

Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Хицауад, Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы Парламент

Тæфæрфæсы телеграммæтæ

Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы мæлæты фæдыл республикæмæ цæуыц тæфæрфæсы телеграммæтæ.

Телеграммæтæ сæрыстой: УФ-йы Федералон Æмбырд Федерацийы Советы Сæрдар В.Матвиенко, Санкт-Петербурджы Губернатор Г.Полтавченко, Мæскуыйы горæты думæйы сæрдар А.Шапошников, Федерацийы Советы Сæрдары хæдивæг М. Умаханов, Тæры облæсты Губернатор А.Шевелев, Хакасийы республикæйы Сæргълæууæг В.Зимин, Оренбургты облæсты Губернатор В. Якушев, Мордовиы республикæйы Сæргълæууæг В. Волков, Мæхъæлæ республикæйы Сæргълæууæг Ю. Евкуров, Амуры облæсты Губернатор А. Козлов, Санкт-Петербурджы Законæвæрæг æмбырды Сæрдар В. Макаров, УФ-йы Сæйраг тæрхондоны цур Тæрхондон департаменты генералон директор А.Гусев, Краснодары крайы Белореченскы районы сæргълæууæг И. Имгрунт, Донецкы

Адæмон Республикæйы фæсарæйнаг хъуыддæгты министр А. Кофман, Луганскы Адæмон Республикæйы горæт Алчевскы администрацийы сæргълæууæг Н. Пяткова, Ахуырады къабазы цæстдарды федералон службæйы разамонæг С. Кравцов, Хъазан æмæ Тæтæры митрополит Феофан, Уæрæсейы Мигранты федерацийы президент М. Мухаммад Амин æмæ иннæтæ.

Ахæм рæстæг Ирыстоны æмзæрдæдзинæд æвдисыц стыр компанитæ æмæ куыстуæты разамонджытæ: Уанеты Вадим ("Евродон"), Олег Горчев ("Цæгат Кавказы курорттæ"), Абубакар Арсамаков ("Мæскуыйы индустриалон банк"), Алексей Миллер ("Газпром"), Бестолты Руслан ("Алмаз-золотоконкомплект").

АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы мæлæтыл хыг кæныц Мысыкаты Таймураз Санкт-Петербургай, Алексей æмæ Ларисæ Кулаковскытæ Мæскуыйæ, зарæггæнæг Диохты Вероникæ Новосибирскæй, Энио Бордато Италийæ, инæлар-лейтенант Ходы Алыксандр Мæскуыйæ.

РЦИ-Аланийы Хицауды Сæрдары брифинг

Знон РЦИ-Аланийы Хицауды Сæрдар Бигарты Вячеслав республикæйы дзыллон-хабархæссæг фæрæзты минавæрттæн скодта брифинг.

"Нæ республикæйы цæрджытæн хыг-зæрдæйæ хуысын кæнын, Мæскуыйы рынчындæттæй иуы цардæй ахицæн нæ республикæйы Сæргълæууæг АГЪУЫЗАРТЫ Кимы фырт Тамерлан. Уый уыдис нæ республикæйы иуæрдион патриот, уыцы ном фидар кодта йæ хуыддæгæй, йæ ныхæстæй, йæ нысантæй. Нæхæдæг æвдисæн стæм, йæ куысты бынæтмæ цы бон æрбацц, уæддæй нырма зæрдæйагæй лæггад кодта Ирыстоны адæмон. Уый йæ царды нымадта сæйрагдæр уыд.

Æз уыдтæн йæ фарсмæ æмæ уыдон йæ къæхдзæфтæ. Афæдз дæр нæма рацц, республикæйы Сæргълæууæг куы соис, уæддæй. Уымæ, республикæйы социалон-экономикон уавæр æрæйæфта зауатæй, уæззау хæс йæхимæ райста. Ирыстоны цæрджытæ йæ 'рбаццыл стыр ныфсытима сæмбæлдысты, цы æргом фæндтæ, хуыддæгтæ, хуыддæгтæ йæм уыдис, уыдон сын уыдысты æмбæрстгонд, æхсызгон, цæттæ уыдысты йæ фарсмæ æрбалæууын-

мæ. Цыбыр рæстæгæм АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан йæхи равдыста æнтыстджын разамонæгæй, хуыддæгтæ арагæгæй. Республикæйы Хицауды кабинеты уæнгтæ йын стыр аргъ кодтой.

Не 'ппæтæн дæр тынг зын у, цардæй кæй ахицæн, уый. Нæ республикæйæн, нæ адæмон фæзындис фæдæт уæззау экономикон къуырцдзæвæнæй рæстæуына. Фæлæ ахæм æнæмонд хабар æрцыд, æппæты зындæр ныртæккæ у йæ хиуæттан æмæ сын тæфæрфæс кæнын. Ацы уæззау заман мах дæр æмæ æппæт Ирыстоны адæм дæр стæм уæ фарсмæ. Мæ зæрдæ дарын, æмæ АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы ащыд нæ адæмы бауи кæндзæн.

Ирыстоны хорз адæм! Æрцыд зындынад, нæ хуыздæр фырт йæ цардæй ахицæн, фæлæ куыд фæзæгъынц, адзæлæн мадзал нæй. Курын уæ, цæмæй тæрæдзи хуыздæр æмбарын райдайæм, Тамерланы куыд фæндыд, афтæ æнгомдæр куыд сæуæм, уый.

Тамерлан рухсаг уæд! Брифингы ма куыд зæгътой, афтæмæй РЦИ-Аланийы Хицауды Сæрдары уынаффæйæ арагæт æрцыд знон бавæрынты фæдыл Сæрмагонд хицаудон къамис.

Хуыцауæй арфæгонд нæ фестæм

Ацы ныхæстæ Къоста загъта. Æмæ Ирыстоныл, ирон адæмæл исты бæлæх куы æрцауы, уæд та нæ зæрдæл æрбалæууыц. Ныр дæр та, нæ республикæйы Сæргълæууæг АГЪУЫЗАРТЫ Кимы фырт Тамерлан цардæй куы ахицæн, уæд. Æмæ ма йыл бафтыдтам: "Хуыцауы цæст нын æй бирæ рæстæгæн нæ бауарзта"... Уый уымæн, æмæ цы цыбыр рæстæг бакуыста уыцы бæрзонды бынаты, уымæй нæ йæхиуыл бауарзтын кодта, йæхи бауарзын кодта йæ рæстæг архайдæй. Ирыстоны, ирон адæмæн æнæнхæлæджы цы хæртзы бацц, уымæй нæ ныфс бауагъта, æмæ ма йæм адæмы цард хуыздæрма аивны фарстаты бирæ стыр хуыддæгтæм æнхæлæмæ кастыстæм.

АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан йæ Ирыстон, йæ раттæг адæмы ныхасæй нæ уарзта, фæлæ — зæрдæйæ æмæ йæ лæггаддæй. Уый фæбæрæг нæ республикæйыл. Ныхасы фæстæг агурдта конд хуыддæгтæ, домдта сæ, фарстатæг кæмæ хаудысты, уыдонæй. Домаг уыд йæхицæй дæр. Адæймаджы цардмæ, хуыддæгтæгæ разæнгард кодта йæ æргом ныхас. Уæдæ ма куыд хуыздæр зæгъæн ис, газет "Рæстдзинæд"-æн цы интервью радта, уымæн йæ сæрзонд "Ирон лæг ирон æвзæг куы нæ зона, уæд дзы мæ цæсты кад нæй" —

иæ ирон æвзæджы абоны уавæры тыххæй! Ныхасы ныхас æмæ ныхæстæй нæ, фæлæ зæрдæйагæй кæй баццарддæн йæ бахъæхъæнныл, уый æвдисæг. Ацы интервьюйы АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан цы ахсджиаг фарстатыл æрдырдта, уæлдай æхсызгондæр уыд, ирон æвзæгæн дзы ахæм стыр аргъ — æмбæлгæ аргъ кæй скодта, уый. Уымæн æмæ уый у нæ адæмы стырдæр хæзна, нæ адæмы ном æмæ нын республикæйы статус чи дæтты, фидæлты ахæм лæвар. Тамерлан дæр æм уыцы цæстæй кæй кæсы, ахæм

стыр аргъ ын кæй кæны æмæ йæ бахъæхъæнныл æппæт дæр кæй скæндзæн, уый нын бауырын кодта. Æмæ æрмæст махæн, газетты куджытæн, нæ, фæлæ нæ газеткæсджытæн æмæ ма нæ, йæ мадæлон æвзæгыл иуæрдион чи у, уыдонæн се 'ппæтæн дæр. Ирон интеллигенцийы ныфс бауагъта, ирон æвзæг ма æхсæнады йæ тыхы кæй бацæудзæн, уымæй. Хуыцауы цæст нын æй нæ бауарзта æрмæст уымæй нæ, фæлæ арагæтæды, промышленносты, хъæуон хæдзарады, ахуырады, фæсивæды хъомылады, æнæ-

"Ирыстоны адæм сæ ныфс йемæ бастой"

Ацы уæззау хабары тыххæй зын дзуарæн у. АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы зыдтон фондæ æмæ ссæвæз азыл фылдæр, фыццаг хатт æй республикæйы Парламенты депутатæй куы сæвæрстой, уæддæй. Соис законæвæрынæдон комитеты сæрдар, æмæ уæд нæ Хицауды кабинетæн фæзындис хорз цæттæгонд, кустыком, æххуысгæнæг, уынаффæгæнæг Парламенты 'рдыгæй. Уымæн æмæ уæддæр заман, 1995 азы, Уæрæсейы æмæ Ирыстоны законæвæрынæд нырма уыдис лæмæгъ. Бирæ хуыддæгтæн уæд æвæрд цыдис бындур, æмæ уыцы ран АГЪУЫЗАРТЫ-Фырт йæхи равдыста хъæлæспæрджынаы Суанг ма абон дæр уыцы законæвæрынæдон документтыл æнцой кæны нæ республикæйы цард.

Иæ дардæры куыст дæр зындгонд у: Сæйраг тæрхондон, Пæдзахадон Думæ æмæ РЦИ-Аланийы Сæргълæууæджы бынат. Æрмæст мæ хуыды нæу афтæ, фæлæ æхсæндæд дæр АГЪУЫЗАРТЫ-Фырты банимæдтой ахæг разамонæгыл. Уымæн æмæ æппæт вазыгджын фарстатæ алыг кæнынæ æвнæлдта уæдон æмæ бæрзонæй. Бæрæг уыд, уæлæнгæй цæстæй нæ кæсы, фæлæ алыцдæр йæ зæрдæмæ исы хæстæг æмæ афтæмæй архайы. Не 'ппæты дæр уырындта, нæ республикæ рæзты фæндагыл кæй æрлæвдзæн, уый. Æхсæндæд пала-тæйы уæнтимæ куы фæмбæлд, уæд нын рауад æргом ныхас, æмбæрстгонд нын уыдис, Æхсæндæд пала-тæйы архайд пайдайæг æмæ ахсджиаг кæй нымайы, уый.

Мах уырындта, экономикон ивддзинæдтæ кæй æрцæудзысты, адæмы ныфсыл кæй бафтæдзæн, кæрæдзи хуыздæр æмбарын кæй райдайдыстæм, уый. Уыцы ныфсытæ Ирыстоны адæм бастой АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланæм. Фæлæ, хыгæгæн, афтæ рауад, Хыгæрдæйæ тæфæрфæс кæнын йæ бинонтæн, хæстæджытæн. Махæй рох нæ уыдзæн, рухсаг уæд.

БИРÆГЪТЫ ЮРИ,
Æхсæндæд палатæйы уæнг

Тынг зын дзуарæн мын у, не 'ппæтæн дæр АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы æнæнхæлæджы зыны хабар уæззау цæфæу у. Нæ республикæйы цæрджытæн нæ Сæргълæууæг стыр ныфс сæ зæрдæты бауагъта, æмхуызонæй æнхæлæмæ кастысты хорзæрдæм ивддзинæдтæм. Суанг ма мæ 'мбæлтæн дæр ахæм хуыддæгтæ дæндæг æрхостон — Æрæфы районы, Цыко-лайы хъæуы цæрджытæ АГЪУЫЗАРТЫ Тамерланы хуыды кæндзысты ар-фæйы ныхæстимæ, уымæн æмæ ба-цархайдта, цæмæй дзы хæрцыбыр æмгъуыдмæ ног школа саразой. Уый дзуарæг у, куыд адæймаг, афтæ йæм цы хорз миниюджытæ уыдис, уыд.

Бæлвæрд хуыддæгтæ равдыста йæ ахаст æмæ абон уыцы сколайы цин-гæнгæйæ ахуыр кæнынц нæ сывæл-лæттæ. Нырдæгæн дæр ахæм дæн-цæгтæ иу æмæ дзууæ æрхæссæн нæй, æмæ ногдзы фылдæр уыдидикой. Мæн уырыны, нæ адæм кæрæдзи хуыз-дæр æмбарын кæй райдайдысты æмæ АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан бындур цы рæстæг хуыддæгтæн сæвæрдта, уыдон æнæмæгън фидæны æххæст-гонд кæй æрцæудзысты, уый.

Хуыддæгтæ æмæ хæстæджытæн тæ-фæрфæс кæнын, махæй, адæмæй рох нæ уыдзæн АГЪУЫЗАРТЫ Тамерлан, архайдыстæм, цы нысантæ æвæрдта, уыдон царды рауадзыныл.

